

Oświecenie

To epoka propagowania logiki i nauki, rozwój szkolnictwa i czas reform.

W Polsce trwa do 1822 roku- wydania I tomu „Poezji” Adama Mickiewicza. Nazwa pochodzi od oświecania- czas na światło nauki.

Wielkie wydarzenia historyczne:

- pojawiają się nurty reformatorskie(Król Stanisław August Poniatowski, Szymon Konarski, Stanisław Staszic, Hugo Kołłątaj- obiady czwartkowe i środowe w Łazienkach, wydawanie pisma „Monitor”)
 - powstanie pierwszego na świecie ministerstwa oświaty- Komisji Edukacji Narodowej wraz z Towarzystwem do Ksiąg Elementarnych
 - uchwalenie Konstytucji 3 Maja w 1791 roku – poprzedzone obradami Sejmu Wielkiego(1788-1792)
 - trzy rozbiory Polski(1772, 1793, 1795)
 - konfederacja barska i targowicka
 - powstanie kościuszkowskie(1794)
- W 1795 roku Polska traci niepodległość na 123 lata (do 1918 roku).

Filozofia

Oświecenie to epoka królowania rozumu, wiek filozofów i wiek uczonych, francuscy myśliciele tworzą pierwszą encyklopedię, rozwija się prasa

Rene Descartes(Kartezjusz)- filozof nowożytnego realizmu, poznawać należy przez rozum; „Cogito, ergo sum”(„Myślę, więc jestem”), dzięki rozumowi oddzielamy prawdę od fałszu

Jon Locke- reprezentant empiryzmu- świat można poznać dzięki doświadczeniu i poprzez zmysły; ludzki umysł stanowi „tabula rasa” – czysta kartę.

Jan Jakub Rousseau- uważał, że postęp i rozwój cywilizacji oddzielają człowieka od natury i świata uczuć

Wolter- zwalczał przesady, krytykował władzę absolutną i opowiadał się za tolerancją religijną. Modny stał się krytycyzm, czyli dogłębna analiza twierdzeń, które bezwarunkowo muszą zostać udowodnione.

Literatura

W Polsce literatura ma być utylitarna, czyli taka, dzięki której poprawi się świadomość polskiego społeczeństwa. Miała ona uczyć poprzez zabawę.

Prądy:

- klasycyzm- wzorował się na literaturze antycznej, np. hymny, bajki, satyry, ody; ta dydaktyczna literatura uczyła, krytykowała i ukazywała wzory postępowania
- sentymentalizm-skupiał się na analizie stosunków międzyludzkich; tematy związane z miłością, miejscem człowieka w świecie natury, jego uczuciami, często gloryfikowano wieś i wszelkie motywy ludowe, gatunki: sielanka i pieśń
- rokoko- literatura elegancka, ale wyłącznie rozrywkowa, miała bawić czytelnika

Przedstawiciele:

Ignacy Krasicki „Hymn do miłości ojczyzny”- pełnił rolę hymnu narodowego

„Bajki”- „Ptaszki w klatce”, „Przyjaciele”

„Satyry”- „Żona modna”, „Pijaństwo”, „Do króla”

„Monachomachia”- poemat heroikomiczny- krytyka zakoników

„Mikołaja Doświadczyńskiego Przypadki”- pierwsza polska powieść

Franciszek Karpiński- „Pieśń o narodzeniu pańskim”, „Pieśń poranna”, „Pieśń wieczorna”

Józef Wybicki – „Mazurek Dąbrowskiego”- hymn narodowy – 1797 r. w Reggio we Włoszech